

C H I N E N S E I M P E R I V M.

Ædificia. conflant, sed ignobilius nostro. Ædificia vulgo lignaea sunt, etiam regia palatia, ita tamen, ut parietes è lateritio plerunque opere consurgent, qui habitationem solum discriminant. nam tectum columnis ligneis ut plurimum sustinetur. Arborum eadem istic, quæ hic species. Quercus est infrequens, sed ejus vicem supplet æterna quadam & durissima ligni species, quam ideo Lusitani ferrum vocant. In focum non ligna solum, carbones, arundines, stipulasque congerunt, sed bituminis quoque genus, quale apud Belgas, maxime in Episcopatu Leodiensi eruitur. Ipsi *Mui* vocant. Medicas herbas alit, maxime Rhabarbarum, & Muscum. Salem non in maritimis solum provinciis conficiunt, sed etiam in continente aquas reperias è quibus nullo negocio concrescit. Sacarum habent & mel & ceram. Papyrus habent, sed ignobiliorem nostrate. Mensas non insternunt mappis. Nec carent aromatis, vel innatis, vel importatis.

Opera opificum. Vigent hic artes plurimæ. In Architectura sunt omnino nostris inferiores, sive ædificiorum species splendorem sive durationem. Fundamenta jacere non curant, sed solum in concusso solo lapides prægrandes locant, vel si fodiunt, vix aliquot cubitos solent penetrare, quantumvis moles turresve sint futuræ excelsissimæ. Typographia apud Sinas antiquior esse creditur, quam apud Europæos. Nam à quinque retro seculis certum est, ab iis usu receptam. Piètatis gens est addictissima, licet ad Europæorum accurationē & pingendi dexteritatem nequaquam accedant. Nam oleum coloribus permiscere nesciunt, & umbras corporum observare. In statuis efformandis etiam viliores esse videntur. Æra campanarum omnia ligneis malleis pulsantur, nec videntur posse ferreos tolerare, atque ita sonum edunt obtusorem. Instrumentorum musicorum apud eos varietas est & copia. Fides instrumentis adhibent è cruda byslo retortas. Eas ex animalium intestinis fieri posse nesciunt. Ignorant etiam Musicam, quæ diversarum vocum discordi constat concordia. Horis dimetiendis vix habent instrumenta, quæ habent, vel aqua vel igne mensurantur. Aquea sunt velut ingentes clepsydræ. Ignea ex odorifero cinere concocta, tormentorum nostrorum fomites imitantur. E sciotericis solum norunt illud, quod ab æquatore nomen accepit, sed neque hoc recte pro ratione locorum collocare sciunt. Spectandis comœdiis sunt addictissimi, eaque re nostrates facile superant. Usus sigillorum apud illos varius ac frequens. nec iis solum literas suas muniunt, sed & scriptiones, poëmata, picturas, aliaque complura. Atramentum exiguis veluti panibus concinnant, ex olei fumo. Eorum scribendi componentique ratio, quæ Hieroglyphicis illis Ægyptiorum figuris similis est, non parum à loquendi consuetudine discrepat. Nullus enim omnino

liber vulgato idiomate scribitur. Cujuslibet autem apud Sinas sermonis voces, ad unam omnes monosyllabæ sunt, & ne una quidem dissyllaba vel polysyllaba reperitur. quanquam sint duarum ac sæpe trium vocalium in unam syllabam coëntium non paucæ diphthongi. Diphthongos voco nostro loquendi more; nam neque vocalium, neque consonantium apud Sinas ullæ mentio. Sed ut rerum, ita vocum singularem suum est hieroglyphicus character, nec pauiores literæ quam voces numerantur, idemque apud eos est, dictio, syllaba, elementum. Si tamen interdum voces Sinicæ duarum syllabarum legantur; sic habeto: Sinice singulas syllabas voces esse, sed quia ad rem unam significandam institutæ sunt, Latino more in vocem unam campingi. Scriptoris ipsorum situs nostræ est contrarius. Nam ad dextram à summo ad imum, manum ducunt: nos à sinistra in dextram, in latum progredimur.

Gubernatio Sinarum monarchica est. quæ à *Regimen.* parente in filios, vel ad propinquos regios derivatur. Regem Sinenses *Thiençu*, hoc est, cæli filium appellant, & quia cœlum ipsi pro supremo Numine colunt, idem est cæli ac Dei filium nominare. Vulgo tamen non hoc nomine, sed *Hoansi* appellatur, hoc est supremus Imperator aut Monarcha. Ad regendam porro rem publicam, soli Doctores aut Licentiati in examinibus renunciati adsciscuntur. Magistratus suos, sive Philosophici, sive militaris fuerint ordinis, Sineni lingua *Quonfu* vocant, præsides dixeris. Vectigalium redditus, atque tributorum, qui sine dubio 150 milliones, ut vulgus vocat, excedunt, in singulos annos, non in palatii ærarium inferuntur, nec eos Regi expendere pro lubitu licet, sed in æraria & horrea publica toto regno congeruntur. Tribunalia Curialia habent sex. Primum est Magistratum: secundum, quæsturæ: tertium, rituum: quartum, militare: quintum, ædificiorum: sextum, criminum. Ab his regni totius negotia dependent.

De Regia varia est auctorum traditio. Alii quippe *Paquin* eam vocant, alii *Xantum*, quam eandem putant esse *Quinshi*. Antea erat regia *Nanquin*, magna urbs, in medio regni, verlus Oceanum posita. At de urbe *Quinshi* merito prudentissimi cuiusque fidem excedunt ea, quæ M. Polus Venetus tradidit, continere scilicet eam, circuitu mill. Ital. circiter centum, id est, Germanica communia viginti quinque, & pontium in ea lapideorum duodecim millia. quorum quidam tantæ altitudinis, uti majores naves erecto malo subtermeare queant. Lacum item intra moenia ambitu mill. Germ. circiter septem continere. in quo duæ Insulæ singulas superbissimo opere sustinentes, per univerlam autem urbem præsidium triginta millium militum. Verumtamen urbem hanc post Marci Poli tempora bello direptam vel alia gravi calamitate destructam esse, quidam putant.